Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön

PERIAATEOHJELMA

Hyväksytty SAK:n 10. edustajakokouksessa
29. 6.—2. 7. 1971

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön

PERIAATEOHJELMA

Hyväksytty SAK:n 10. edustajakokouksessa
29. 6.—2. 7. 1971

Paasipaino, Helsinki 1974

SAK:n 10. edustajakokouksen hyväksymä

PERIAATEOHJELMA

1. Ammattiyhdistysliikkeen olemuksen, tarkoituksen ja tehtävien määrittely

Toiminnan tarkoitus

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö on palkkatyöntekijäin yhteenliittymä ja yhteiskunnallinen uudistusliike, jonka tarkoituksena ja toiminnan ohjeena on palkansaajain ammatillisten, taloudellisten ja yhteiskunnallisten etujen, oikeuksien ja vapauksien edistäminen ja laajentaminen.

Edellytyksenä yhteistoiminta

Näiden päämäärien saavuttamisen edellytyksenä järjestö pitää eri palkansaajaryhmien ja poliittisten mielipidesuuntien yhteistoimintaa kansanvaltaisten periaatteiden mukaisesti. Sen vuoksi SAK pitää tehtävänään kaikkien palkkatyöntekijäin yhteenkuuluvuuden lujittamista ja yhteistoiminnan edistämistä.

Erottamaton osa työväenliikettä

Ammattiyhdistysliike on syntynyt tuotantovoimien kehityksen seurauksena. Sen edellytyksenä on ollut tuotantovälineiden kapitalistinen keskittyminen ja tuotantovälineitä omistamattoman työväenluokan synty. Ammattiyhdistysliike on syntymästään alkaen ollut erottamaton osa kansallista ja kansainvälistä työväenliikettä.

Ensisijaiset tehtävät

Ammattiyhdistysliikkeen ensisijaisena tehtävänä on perinteellisesti työntekijäin palkka- ja työehtoja parantavien sekä sosiaalista turvallisuutta edistävien tavoitteiden ajaminen. Ammattiyhdistysliike haluaa myös määrätietoisesti vaikuttaa yhteiskunnan kokonaiskehitykseen ja toimia yhteiskunnan muuttamiseksi demokraattiseksi.

Painostus ja etujärjestö

Ammattiyhdistysliike toimii voimakkaana painostusryhmänä ja etujärjestönä perustavoitteidensa työehtojen parantamisen, täystyöllisyyden turvaamisen, työntekijäin reaaliansioiden kohottamisen ja oikeudenmukaisen tulonjaon sekä aineellisen ja sivistyksellisen tasa-arvoisuuden toteuttamiseksi työntekijäin etujen mukaisella tavalla kaikilla yhteiskunnallisen toiminnan alueilla, näihin lukien myös taloudellisten valta- ja omistussuhteiden muuttaminen.

2. Ammattiyhdistysliikkeen suhde yhteiskunnan muutokseen

Kansainvälinen työnjako

Kansainvälisen työnjaon lisääntyminen sekä nopea tieteellistekninen kehitys merkitsevät valtavaa haastetta ammattiyhdistysliikkeelle sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Yrityskoon suureneminen ja monikansallisten yritysten merkityksen kasvu vaativat ammattiyhdistysliikettä kehittämään uusia toimintamuotoja työntekijäin aseman turvaamiseksi ja parantamiseksi. Suomi on tieteellisteknisessä tutkimustyössä ja kehityksessä jäljessä monia muita maita. Lisäksi kansainväliseen työnjakoon liittyvät ongelmat maamme kohdalla ovat erittäin vaikeasti ratkaistavissa. Sen vuoksi joutuu ammattiyhdistysliike vaikuttamaan kansainvälisen työnjaon eri vaihtoehtojen valintaan huomioon ottaen työntekijäin toimeentulon ja turvallisuuden.

Elinkeinorakenne muuttuu

Elinkeinorakenteen nopea muutos — työvoiman siirtyminen maa- ja metsätaloudesta jalostus- ja palveluelinkeinoihin — on edellyttänyt viimeisten vuosikymmenien aikana sadoilta tuhansilta työntekijöiltä sopeutumista uusiin olosuhteisiin. Tämä kehityssuunta tulee edelleen jatkumaan. Samalla kaikilla tuotannonaloilla ilmenevä tuotantotekniikan kehitys saattaa työntekijät työpaikoillaan uusien ongelmien eteen. Elinkeinorakenteen muuttumiseen ja tuotantotekniikan kehitykseen liittyvä tuotannon keskittyminen ja väestön kasaantuminen teollisuus- ja palvelukeskuksiin aiheuttaa sosiaalisia ongelmia sekä maaseudun että taajamien väestölle. Ammattiyhdistysliike pyrkii omalta osaltaan valvomaan, että kaikki elinkeinot turvaavat palkkatyöntekijöilleen riittävän toimeentulon ja että yhteiskunta antaa kaikille jäsenilleen mahdollisuuden korkeatasoisten asumis-, sosiaali-, kulttuuri- ja liikennepalvelusten saantiin.

Maastamuutto ja työllisyys

Taloudellisen yhdentymisen ja elinkeinorakenteen nopean muutoksen aiheuttama työttömyys sekä yhteispohjoismaiset työmarkkinat ovat johtaneet joukkomittaiseen maastamuuttoon. SAK pitää tavoitteenaan, että kaikki maamme kansalaiset voisivat saada työtä ja kunnon toimeentulon omassa maassaan. Työvoiman laajaa maastamuuttoa ammattiyhdistysliike pitää koko kansakunnan kehitysedellytyksiä vaarantavana tekijänä. Maastamuuton vähentämiseksi ja muuttovirtojen kääntämiseksi takaisin kotimaahan maamme on kyettävä ylläpitämään täystyöllisyys ja kohotettava vähempiosaisten toimeentuloa ja turvallisuutta keskimääräistä voimakkaammin.

Siirtolaistyövoima

Ammattiyhdistysliike pitää tärkeänä jokaisen kansalaisen oikeutta työskennellä omassa maassaan, mutta ei torju kansainvälisten sopimusten puitteissa työntekijäin oikeutta vapaasti valita asuinpaikkansa. Niinkuin Suomesta ulkomaille muuttanut on SAK:n mielestä oikeutettu kaikkiin sen maan työntekijöille kuuluviin etuihin ja oikeuksiin, samalla tavoin ammattiyhdistysliike pyrkii siihen että Suomeen kansainvälisten sopimusten perusteella muuttaneet työntekijät pääsevät tasaveroisesti osallisiksi niistä eduista ja oikeuksista, jotka suomalaiselle työntekijälle taataan.

Hyvinvointia ei mitata pelkästään palkalla

Työntekijäin ja heidän perheittensä hyvinvointia ja elintason korkeutta ei voida mitata pelkästään palkalla ja sillä hankittavien hyödykkeiden määrällä. Ammattiyhdistysliike on jäsentensä edun ja inhimillisen onnen nimissä kiinnostunut myös siitä, että ihminen on turvattu elämänsä kaikissa vaiheissa lapsuudesta vanhuuteen saakka, että yhteiskunnan tehokas turva suojelee ihmistä sairauden ja työkyvyttömyyden sattuessa ja että yhteiskunta ennakkoehkäisevin toimin suojelee ihmistä myös hänen työssään siinä väijyviltä vaaroilta: tapaturmilta, myrkytyksiltä, psyykkisesti ja fyysisesti rasittavalta työvauhdilta sekä työn yksitoikkoisuudelta. Yhteiskunnan tarjoamilla koulutus- ja kulttuuripalveluksilla on turvattava jokaiselle oikeus henkisesti rikkaaseen elämään.

Taloudellinen vallankäyttö demokraattiseen valvontaan

Yhteiskunnan tuotantotavassa tapahtuvat muutokset vaativat syvälle meneviä uudistuksia päätäntävallan käytössä ja hallinnossa. Siksi ammattiyhdistysliikkeen välittömänäkin tavoitteena on yhteiskunnan taloudellisten toimintojen ja kehityksen ohjaaminen sekä taloudellisen vallankäytön saattaminen demokraattisesti valittujen ja toimivien elinten valvontaan ja ohjaukseen.

Tuotantorakenteen muutos ja työntekijäin suojelu

Tekninen kehitys ja kansainvälinen kilpailu aiheuttavat perusteellisia muutoksia tuotanto- ja työelämässä. Kuitenkaan vielä ei ole kehitetty riittävän tehokkaita keinoja yksityisten työntekijäin, työntekijäryhmien ja kokonaisten ammattikuntien toimeentulon turvaamiseksi ja sopeuttamiseksi uusiin olosuhteisiin. Ammattiyhdistysliikkeen on voitava vaikuttaa tuotantorakenteen muutosprosessiin ja torjuttava sen työntekijälle aiheuttamat haitat. SAK pitää välttämättömänä ammattiyhdistysliikkeiden kansainvälistä yhteistoimintaa yhteiskunnallisista järjestelmistä riippumatta ja vaatii kansainvälisten työväensuojelunormien toteuttamista ja uudistamista muuttunutta tilannetta vastaavasti.

Rationalisointi työntekijän eduksi

Ammattiyhdistysliike suhtautuu myönteisesti tekniseen kehitykseen, tuotannon rationalisointiin ja tutkimustyöhön, mikäli tarkoituksena on työn helpottaminen ja tuotannon lisääminen, mutta vastustaa työvauhdin kiihdyttämistä työntekijäin kustannuksella.

Työntekijä ei ole osa koneesta

Yksityisomistukseen perustuvassa tuotantojärjestelmässä teknisen kehityksen ja tuotantomenetelmien rationalisoinnin tavoitteena ovat useimmiten vain tuotantokustannusten alentaminen ja voiton maksimointi. Tämä vaatii ammattiyhdistysliikkeeltä erittäin suurta valppautta, että työntekijää ei alisteta tuotantokoneiston tahdottomaksi osaksi.

Tuotannon tavoitteeksi ihmisen tarpeet

Ammattiyhdistysliike pitää teknistä kehitystä välttämättömänä elintason nousun ja sosiaalisen turvallisuuden lisääntymisen kannalta. Se pitää kuitenkin ensisijaisena tuotannon tavoitteena ihmisten tarpeiden tyydyttämistä eikä yksityisen voiton tavoittelua. Tästä lähtökohdasta katsoen ammattiyhdistysliike ei voi olla välinpitämätön siitä mitä tuotetaan ja kenelle tuotetaan. Esim. kulutustavaroiden tuotantoa säätelevät liiaksi etuoikeutettujen ryhmien tarpeet.

Ammattiyhdistysliikkeen on sekä kansallisessa että kansainvälisessä toiminnassaan pyrittävä kaikin voimin vaikuttamaan siihen, että laajaksi paisunut sotavarusteluteollisuus muutettaisiin palvelemaan rauhanomaisia tarkoituksia.

Kansainvälinen solidaarisuus

Valvoessaan työntekijäin turvallisuutta ja tulonjaon oikeudenmukaisuutta ammattiyhdistysliike korostaa vastuuntunnettaan kaikkien maiden työläisille. Ammattiyhdistysliike tuomitsee kaiken riiston ja sorron sekä vakuuttaa solidaarisuuttaan kansallisen kehityksensä ja itsenäisyytensä puolesta taisteleville kansakunnille.

3. Ammattiyhdistysliikkeen tehtävien kehitys

Ay-liikkeen muuttuvat tehtävät

Ammattiyhdistysliikkeen tehtävät ovat vuosikymmenien kuluessa monella tavalla muuttuneet. Ammattiyhdistysliike joutui alkuvaiheissaan taistelemaan järjestäytymisoikeudestaan ja sen saatuaan valloittamaan itselleen työehtosopimusoikeuden. Uusina tavoitteinaan ammattiyhdistysliike pitää demokratian laajentamista työelämässä, taloudellisessa vallankäytössä ja kansantulon jaossa. Näitä teitä edeten ammattiyhdistysliike myötävaikuttaa taloudellisten valtarakenteiden muutokseen siten, että tuotannon johdon ja hallinnon keskittymisen vastapainoksi muodostuu laajojen joukkojen osallistuminen ja myötävaikuttaminen myös taloudelliseen päätöksentekoon.

Työehtosopimuspolitiikka

Keskeinen sija ammattiyhdistysliikkeen toiminnassa on edelleenkin työnantajajärjestöjen kanssa tehtävillä työehtosopimuksilla ja julkisen vallan kanssa tehtävillä virkaehtosopimuksilla. SAK tulee sisällyttämään yhä uusia tavoitteita työehtosopimuksiin samalla huolehtien siitä, ettei mitään jo saavutettua asiallista tai toiminnallista etua työehtosopimuksista

poisteta. Keskusjärjestö pyrkii kehittämään työehtosopimusjärjestelmää siten, että samanaikaisesti toteutuu kaksi päätavoitetta: solidaarinen palkkapolitiikka ja jäsenliittojen sekä perusjärjestöjen riittävä itsenäinen päätäntävalta. Yhtäältä solidaarista palkkapolitiikkaa ei voi toteuttaa ilman riittävää keskusjärjestön arvovaltaa ja toisaalta alueelliset, sekä ala- ja työpaikkakohtaiset erityistarpeet eivät tule otetuiksi huomioon ilman riittävää liitto- ja perusjärjestötasolla olevaa päätäntävaltaa.

Epätasainen tulonjako on oleellinen riiston ylläpitäjä. Sen vuoksi tulot ja tulonmuodostus on nähtävä kokonaisuutena, eikä vain palkansaajain välisenä tulonjakona. Oikeudenmukaiseen tulonjakoon pyrkiessään SAK pitää välttämättömänä, että yrittäjä- ja pääomatulot sisällytetään niihin tuloihin ja siihen tulonmuodostukseen, jota on tarkoitus tasoittaa. Tämä edellyttää kaikkien tulojen julkistamista ja etenemistä solidaarisesta palkkapolitiikasta solidaarisen tulonmuodostukseen.

Ammattiyhdistysliike vaikuttaa aktiivisesti työlainsäädännön kehittämiseen palkkatyöntekijäin tarpeita vastaavasti yhteiskunnan jatkuvasti muuttuessa.

Työpaikka- ja yritysdemokratia

Ammattiyhdistysliike ei voi sallia, että työntekijäin toimentulo ja kohtalo riippuu perinnön, omaisuuden, sukulaisuus- ja henkilösuhteiden perusteella nimitetyn johtajaportaan päätösvallasta.

Ammattiyhdistysliike pitää yritysdemokratian toteuttamista käyttökelpoisena välineenä työntekijäin osallistumisoikeuden ja vaikutusvallan lisäämisessä sekä vastaavasti pääoman ja tuotantovälineiden omistajien vallan rajoittamisessa.

Työntekijöille on turvattava oikeus osallistua päätöksiin, jotka koskevat yritysjohdon valitsemista, yritysten kehittämistä ja tulevaisuutta sekä yritysten tulosten oikeudenmukaista jakoa.

Perusteettomia irtisanomisia vastaan on luotava tehokas suoja, ja milloin irtisanomiset ovat väistämättömiä tuotannon supistamisen, lopettamisen tai tuotantosuunnan muutoksen takia, on työntekijäin toimeentulo sekä tarvittaessa uudelleenkoulutus ja työhön sijoittaminen turvattava.

Yritysdemokratiaa on jatkuvasti pyrittävä toteuttamaan ja kehittämään sekä sopimus- että lainsäädäntöteitse.

Kasvatus ja koulutus

Tekninen kehitys ja demokratian laajentaminen työelämään vaativat omalta osaltaan muutoksia koko yhteiskunnan koulutusjärjestelmässä peruskoulusta aikuiskoulutukseen saakka. Ammattiyhdistysliike kiirehtii peruskoulu-uudistuksen toimeenpanoa ja nuorisoasteen koulutuksen uudistamista. Koulutuksen on vastattava yksilön ja yhteiskunnan tarpeita.

Työn- ja koulutuksen vuorottelu

Jatko- ja uudelleenkoulutusjärjestelmää kehitettäessä on tavoitteeksi asetettava, että jokaiselle työntekijälle turvataan sekä taloudelliset että käytännölliset mahdollisuudet ansiotyön ja jatkokoulutuksen vuorottelulla saavuttaa korkeallekin asettamansa päämäärät.

Ammattikoulutuksen arvostus

Ammattiyhdistysliike korostaa jokaisen kansalaisen oikeutta laajaan yleissivistykseen. Erityisenä velvollisuutenaan se pitää nuorten ammattikasvatuksen tukemista, ammattikoulutuksen arvostuksen ja jatko-opintomahdollisuuksien lisäämistä ja ammattikoulujen kehittämistä sekä yleissivistyksellisinä että korkean ammattitaidon antavina opinahjoina. Ammattikoulut on saatettava lukioon rinnastettaviksi oppilaitoksiksi.

Työläisten ja opiskelijain yhteistyö

Ammattiyhdistysliike tukee pyrkimyksiä koulu- ja opintodemokratian laajentamiseksi. Ammattiyhdistysliike pyrkii yhteistyöhön ammatti- ja korkeakoululaisten kanssa edistääkseen molempia ryhmiä kiinnostavien tavoitteiden toteuttamista. Työläisten ja opiskelijain yhteistoiminta on myös eräs keino edistää demokratiaa työpaikoilla.

4. Työ- ja elinympäristö

Säännöllinen terveystarkkailu

Työntekijäin säännöllinen terveydentarkkailu, viihtyisän, meluttoman, ilmavan ja valoisan työympäristön luominen sekä työajan lyhentäminen ja lomien pidentäminen edistävät työntekijäin terveyden ja työkuntoisen iän pidentymistä.

Työntutkimusmenetelmiä on tähän saakka kehitetty vain työntekijän työvauhdin kiihdyttämiseksi. Ammattiyhdistysliikkeen mielestä on tuotantotekniikan nykyisellä tasolla kaikki edellytykset saattaa säännöllisen tutkimuksen ja tarkkailun kohteeksi se, ettei työvauhti muodostu työntekijälle kuluttavaksi.

Terveellinen asuinympäristö

Terveys ja työkunto riippuvat myös työntekijäin ja hänen perheensä asuinolosuhteista. Jokaisella perheellä on oikeus hyvään asuntoon ja jokaisella ihmisellä omaan huoneeseen. Lisäämällä vuokra-asuntojen tuotantoa on tehtävä mahdolliseksi asunnon muutto työpaikkaa vaihdettaessa niin, etteivät työmatkat kohtuuttomasti pidennä työhönsidonnaisuutta.

Hyvään asuinympäristöön kuuluu mahdollisuus liikuntaan ja urheiluun myös luonnossa. Asuin- ja yhdyskuntasuunnittelun tavoitteena on oltava viihtyisän asuinympäristön luominen. Yksityinen etu, esim. maanomistusolosuhteet, eivät saa vaikuttaa maankäyttösuunnitelmiin. Rakennus- ja virkistysalueiksi käytettävä maa on otettava yhteiskunnan haltuun. Asukkaiden on voitava vaikuttaa päätöksiin, jotka koskevat heidän elin- ja asuinympäristöään.

Luonnonsuojelu

Luonto ja sen rikkaudet; maaperä, vesi ja ilma ovat kaiken elollisen edellytyksenä. Siksi maapallomme luonnonvarat on nähtävä koko ihmiskunnan yhteisenä omaisuutena, jonka käytössä on varottava tuhlausta ja saastuttamista.

Teollisuuden ja liikenteen kehitys uhkaa raaka-aineiden ehtymisen, ilman ja veden saastumisen sekä melun lisääntymisen vuoksi luontoa.

Ammattiyhdistysliike pitää välttämättömänä, että veden ja ilman suojelua koskevaa lainsäädäntöä tiukennetaan ja luonnonvarojen tuhlaileva käyttö estetään. Luonnon turmeleminen on rikos ihmiskuntaa kohtaan ja siitä on ankarasti rangaistava.

SAK pitää välttämättömänä, että luonnonsuojelua koskevat normit erityisesti ilman- ja vesiensuojelun osalta yhdenmukaistetaan. Kansainvälisten sopimusten odottaminen ei kuitenkaan saa viivästyttää elinympäristömme suojelemiseen tähtääviä toimia omassa maassa.

5. Ammattiyhdistysliikkeen suhde valtiovaltaan, puolueisiin ja muihin järjestöihin

Tehtäväkenttä kasvaa

Ammattiyhdistysliikkeen jäsenmäärän kasvu, työehtosopimustoiminnan laajeneminen, ammattiyhdistysliikkeen toiminta etu- ja painostusjärjestönä sekä sen yhteistyö työväen poliittisten puolueiden kanssa ovat lisänneet mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnalliseen kehitykseen muutenkin kuin välittömästi työelämän alueella.

Itsenäinen suhteessa valtiovaltaan

Vaikka ammattiyhdistysliike osallistuu aktiivisesti yhteiskuntakehitykseen vaatimusohjelmillaan, lausunnoillaan, asiantuntija-avullaan yms., ja vaikka se eräillä toimintansa alueilla suorittaa julkiselle vallalle kuuluvia tehtäviä kuten työttömyyskassojen hoitoa, ammattiyhdistysliike haluaa säilyttää itsenäisyytensä suhteessa valtiovaltaan. Ammattiyhdistysliike ei ota itselleen eduskunnalle, hallitukselle tai puolueille kuuluvia tehtäviä. Ammattiyhdistysliike toimii lakien puitteissa mutta pidättää itselleen oikeuden toimia lakien uudistamiseksi mikäli pitää niitä työväestön etujen vastaisina. SAK:n mielestä hallitusmuotomme ei riittävästi suojaa ihmisen oikeutta työhön ja siitä saatavaan toimeentuloon. Valtiosääntömme on muodostunut yhteiskunnallisen kehityksen jarruksi ja on sen vuoksi uudistettava.

Tiedonvälityksen totuudellisuus ja vapaus

Joukkotiedotusvälineet vaikuttavat yhteiskunnan poliittisten voimasuhteiden muodostumiseen ja ihmisten toimeentuloon. Ammattiyhdistysliike pitää välttämättömänä yhteiskunnan todellisuutta kuvaavan tiedonvälityksen vapautta. Lehdistön, radion ja television on edistettävä oikeisiin tietoihin perustuvan maailmankuvan muodostumista. Yhteiskunnan epä-

kohtiin ja valtarakenteisiin kohdistuvan arvostelun vapaus on myös tärkeä kehityksen kannustin. Puolustaessaan näitä tiedonvälityksen periaatteita ammattiyhdistysliike kohdistaa erityisesti vaatimuksensa yhteiskunnan omistamalle Yleisradiolle. SAK pitää velvollisuutenaan kantaa vastuuta työväenlehdistön levikistä vastapainona kaupalliselle ja porvarilliselle lehdistölle.

Suhde puolueisiin

Suhteissaan poliittisiin puolueisiin ammattiyhdistysliike on itsenäinen ja riippumaton, koska se yhdistää erilaisia poliittisia ja yhteiskunnallisia mielipiteitä omaavia henkilöitä. Ammattiyhdistysliikkeen talous- ja yhteiskuntapoliittisten katsomusten linjan tulee saada vapaasti muodostua sen sisällä eikä puolueiden tule estää sen toteuttamista. Ammattiyhdistysliike on yhteistoiminnassa työväen poliittisten puolueiden kanssa kaikissa niissä asioissa, jotka edistävät kaikkien palkkatyöntekijäin etua ja ammattiyhdistysliikkeen tavoitteita.

Suhde muihin järjestöihin

Yhteistoiminnassaan muiden työväen kansalaisjärjestöjen kanssa ammattiyhdistysliike noudattaa samoja periaatteita kuin suhteessaan työväen puolueisiin. Se on valmis molempia hyödyttävään yhteistyöhön rajoittamatta kuitenkaan omaa riippumattomuuttaan, ja kunnioittaen toisten järjestöjen itsenäisyyttä.

Suhde työnantajain järjestöihin

Työmarkkinajärjestönä ammattiyhdistysliikkeen neuvottelukumppanina ovat työnantajien järjestöt. Ammattiyhdistysliike haluaa ylläpitää asiallisia ja hyviä neuvottelusuhteita työnantajajärjestöihin mutta pidättyy sellaisesta yhteistyöstä, jonka tarkoituksena on ammattiyhdistysliikkeen toimintavapauden rajoittaminen tai työn ja pääoman ristiriidan hämärtäminen.

Ammattiyhdistysliikkeen rauhantyö ja kansainvälisyys

Ammattiyhdistysliikkeen tavoitteena on pysyvä rauha ja kansojen välinen ystävyys. Sen vuoksi keskusjärjestö toimii yhteistyössä kaikkien rauhaa edistävien voimien kanssa, erityisesti eri maiden ammatillisten järjestöjen kanssa, samalla kun se taistelee asevarustelun ja ylikansallisen pääoman vaikutusvaltaa vastaan.

Samalla kun keskusjärjestö määrätietoisesti kantaa vastuuta Suomen ammattiyhdistysliikkeen yhteisistä kansainvälisistä suhteista se erityisesti haluaa keskittää yhteistyötään pohjoismaiden ja Neuvostoliiton ammatillisten järjestöjen kanssa ja pyrkii kaikin tavoin edistämään kansainvälisen ammattiyhdistysliikkeen eheyttä.

6. Ammattiyhdistysliikkeen yhteiskunnalliset kokonaistavoitteet

Riistolta ja sorrolta vapaa yhteiskunta

Ammattiyhdistysliike pitää pääomien keskitystä vaarana demokraattiselle yhteiskuntakehitykselle ja taistelee pääomien demokraattisen ohjauksen ja valvonnan puolesta. Pääomien keskittyminen lisää työntekijäin riistoa ja siitä on muodostunut monien kansojen itsemääräämisoikeuden rajoitus, mittaamattomia voimavaroja vaativien varustelumenojen yllyke ja sotien syy.

Rauhan saavuttaminen ja suojeleminen koko maailmassa, demokratian laajentaminen ja yksilön oikeuksien ja vapauksien puolustaminen sopusoinnussa yhteisön etujen kanssa ovat pysyviä arvoja, joiden puolesta ammattiyhdistysliike taistelee. Pyrkiessään kohottamaan työntekijäin ja heidän perheittensä henkistä ja aineellista hyvinvointia ammattiyhdistysliike pitää päämääränään yhteiskuntaa, jossa ihminen on vapautettu toisen ihmisen harjoittamasta riistosta ja jossa tuotantovälineet ovat yhteiskunnallisessa omistuksessa ja tuotannon tulokset jaetaan jokaiselle heidän työpanoksensa ja tarpeittensa mukaisesti.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Ammattiyhdistysliikkeen olemuksen, tarkoituksen ja tehtävien määrittely

Sivu

Toiminnan tarkoitus 3
Edellytyksenä yhteistoiminta 3
Erottamaton osa työväenliikettä 3
Ensisijaiset tehtävät 3
Painostus- ja etujärjestö 4

2. Ammattiyhdistysliikkeen suhde yhteiskunnan muutokseen

Kansainvälinen työnjako 4
Elinkeinorakenne muuttuu 4
Maastamuutto ja työllisyys 4
Siirtolaistyövoima 5
Hyvinvointia ei mitata pelkästään palkalla 5
Taloudellinen vallankäyttö demokraattiseen valvontaan 5
Tuotantorakenteen muutos ja työntekijän suojelu 5
Rationalisointi työntekijän eduksi 5
Työntekijä ei ole osa koneesta 6
Tuotannon tavoitteeksi ihmisen tarpeet 6
Kansainvälinen solidaarisuus 6

3. Ammattiyhdistysliikkeen tehtävien kehitys

Ay-liikkeen muuttuvat tehtävät 6
Työehtosopimuspolitiikka 6
Työpaikka- ja yritysdemokratia 7
Kasvatus ja koulutus 7
Työn ja koulutuksen vuorottelu 8
Ammattikoulutuksen arvostus 8
Työläisten ja opiskelijain yhteistyö 8

4. Työ- ja elinympäristö

Säännöllinen terveystarkkailu 8
Terveellinen asuinympäristö 8
Luonnonsuojelu 9

5. Ammattiyhdistysliikkeen suhde valtiovaltaan, puolueisiin ja muihin järjestöihin

Tehtäväkenttä kasvaa 9
Itsenäinen suhteessa valtiovaltaan 9
Tiedonvälityksen totuudellisuus ja vapaus 9
Suhde puolueisiin 10
Suhde muihin järjestöihin 10
Suhde työnantajain järjestöihin 10
Ammattiyhdistysliikkeen rauhantyö ja kansainvälisyys 10

6. Ammattiyhdistysliikkeen yhteiskunnalliset kokonaistavoitteet

Riistolta ja sorrolta vapaa yhteiskunta 11